

DE GOEDEREN VAN DE DUITSE ORDE (5)

door Peter van de Elsen

Vervolg erfpachten:

41. Het goed Haselbosch

Het goed Haselbosch werd uitgegeven in drie erfpachten. In 1404 werd aan Maes zoon wijlen Maes van Haeselbosch de helft van de hoeve Haselbosch, gelegen ter Kerckerwaert, bestaande uit de helft van de hofstede geheten Te Haeselbosch, het erf "de Vlaesch", heytveld "de Kyezelbeemt" in erfpacht uitgegeven.

Aan Johan zoon wijlen Maes van Haeselbosch de andere helft van de hofstede, het erf "de Vlaesch", het erf "de Paeshoeve" en de helft van "de Kyezelbeemt", dit werd eveneens in 1404 in erfpacht uitgegeven.

Aan Heinric van Weirt werd een erf, toebehorend aan de Haeselbosch, genaamd een akker met eusel aan de Mortel, in 1409 in erfpacht uitgegeven (51).

Het goed Haselbosch kan gesitueerd worden als volgt: de kern van De Mortel, richting Gemert tot de Zandstraat van daaruit naar de Paashoeve en van daar naar de Mortelse kern. In 1700 was het goed versnipperd in de volgende pachten:

- a. Jan Dirckx Raedt uit land en groes in De Mortel, 3 lop. en 14 roede.
Huybert Daandel Ansems van Gemert uit land en groes in De Mortel, groot 3 lop. en 14 roede.
- b. Anneke wed. Paes Paesmans uit een huis en aangelag in De Mortel met 1 lop. en 30 roede land in de Santstraat en verder nog een perceel land aan de Santstraat.
Anneken dochter Jenneken Hanssen van de Laer, wed. Barthel de Wit met haar zes kinderen uit een akkerland aan de Santstraete, groot 3 lopense.
- c. Jan Jan Dirck Verdiewens alias Jan de Wever uit 44 roede land gelegen aan de Waterlaet.

- Anneke wed. Antonius Jan Verdiewenis met haar twee kinderen uit 1 lop. land gelegen aan de pad en de weg.
- Margarita wed. Jan Jacobs de Snijder modo Aerdt Loyen uit een huis, hof en land, 2 lop. en 41 roede, gestaan omtrent de Cappelle van De Mortel en verder nog uit vijf copsaeten land en uit land genaamd "de Waranda".
- Ansem zoon van Jan Meussen den Smith uit 1 lop. en ettelijke roede land gelegen op de Waranda.
- Catharina wed. Willem van Roy uit 47 roede land gelegen aan de Waterlaet.
- Hendrik Corsten uit een huis met aangelag groot $32\frac{1}{2}$ roede gelegen aan de Heide.
- d. Maria wed. Joost Antonius Claessen met kinderen uit een half lop. land in De Mortel aan de Straat; verder uit een half lop. land in De Mortel genaamd "de Vlaes" aan de Waterlaet gelegen.
- Adriaen Hendrick de Smith uit 5 copsaeten teulland in De Mortel aan de Leygraaf en uit een half lop. land in De Mortel aan de Straat.
- Antonius Peter Jan Adriaans uit een teulland, groot 4 lopense in De Mortel genaamd "Jenneken Copten hoff".
- De kinderen Leonard van Dommelen uit $1\frac{1}{2}$ lop. land in De Mortel aan de Straat.
- Claas Hendrick Leonardts uit 3 copsaet land in De Mortel aan de Waterlaet gelegen.
- e. Tonis Jan Peter Adriaans uit een huis, hof en aangelegen landerijen, 2 lop. en 46 roede in De Mortel.
- Jan Peters als erfgenaam van Jan Meussen den Smith, zijn gewezen grootvader, uit de Camp gelegen in De Mortel, groot 2 lop. en 35 roede.
- f. Jan Dirck Eynssen Geenen uit $1\frac{1}{2}$ lop. land in De Mortel, langs "de pastoor en de vaerenwegh" gelegen.
- Johan Dirck Verdiewens uit "int Aelen inde Aellens hoek" gelegen, groot 1 lopense.
- Johan Hendrik Schilten uit 1 lop. land in de Paeshoeve gelegen.
- h. Peter Jan Marten, Meriken wed. Jan Fransen zijn zuster en Dirck Ansems van Gemert uit een huis, hof en land, gelegen omtrent de Sprinck, groot 8 lopense.
- i. De kinderen Jacob Dirck modo Joost Anthonis Heybloemers, hebben het land "comende van Maes Wouters".
- j. Dirck Wilborts op de Sprinck, Hendrick de Smith, Bernardt Thomas op de Lodderdijk, Peter Dirck Wilborts, Maria Dirck Wilborts en Wilbort Dirckx gelden samen uit een huis, hof,

land en groes in De Mortel, genaamd op de Sprynck, groot met d'n akker 6 lopense en 47 roede.

Adriaen Hendrick de Smith uit 1 lop. land in De Mortel aan de Waterlaet.

k. Jan Peter Laureynsse, wed. Antonius Joosten alias Creynnen, de twee kinderen van Margareta Jan Noijen, Hendrick Peter Ceelen modo Jan Dirck Ansem Geenen uit land in de Paeshoeve, gehorende onder de Haselbosch, groot 30 lop..

l. Jan Peter Laureynsse, Ansem Dirck Ansems en Jacob Hendrick Jacobs, hoevenaar, uit 1 lop. land in de Paeshoeve. Leonardt van der Asdonck uit een teulland genaamd "het Heuvelsveld" in de Paeshoeve, groot 2 lop..

m. Joost Anthonis Claessen uit 6 lop. en 11 roede land in de Paeshoeve, met één einde de Waterlaet.

Jenneke en Petronella Andriessen dochters van Hilleke Driessen uit 3 copsaet land in de Paeshoeve.

Jan Hendrik Schilten alias Royackers uit "het Heuvelsveld" in de Paeshoeve, groot 1 lop. en 30 roede naast de pastorie van Gemert (52).

42. Het goed Ter Eynden

Op groot vastenavond 1421 geeft Landkommandeur Ywan van Cortenbach een deel van "de hoeve Ter IJnden" in erfpacht uit aan Johan geheten van Leenen, te weten het huis met de hof, "de huysecker" en een kamp gelegen op Boekent. Verder werd uit dit goed in erfpacht uitgegeven aan Arnt Loyen Smolner van Aerle in 1421 een erf op de Cranenbrake en de Rul ecker. Later schijnen aan het goed "Ter Eynden" meerdere erfpachten toegevoegd te zijn, doch welke is niet duidelijk. De kern van het goed is gelegen op Boekent-Cranenbrake, in 1700 behoorde tot dit goed de volgende erfpachten, die voldaan werden door (53):

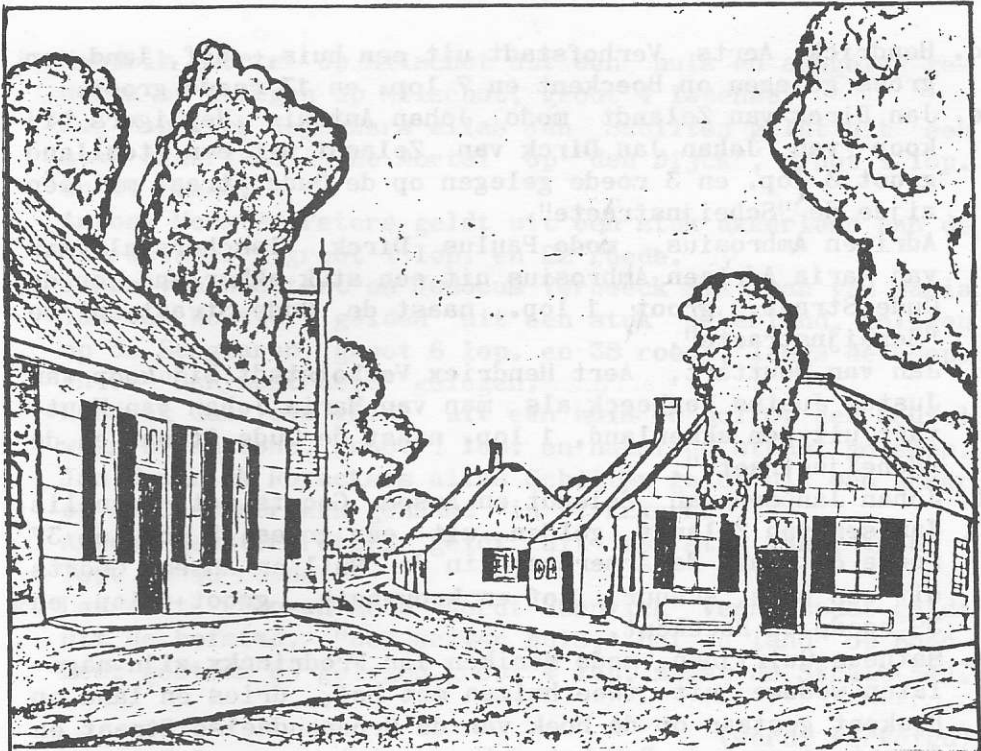
a. De kinderen van Anthoni van Zelandt, Dries van Zelandt en Jan van Zelandt, bezitters van de "principaelste hofstadt".

b. Justus Judocus Verbeek als man van Maria van Houttart heeft in de hoeve Ter Eynden een huys, schuyre, hof, dries en landerijen, gestaan en gelegen op Boeckent, groot drie lop. en 9 roede, zo het Jan Martens in huur heeft.

Joost Antonis Heybloemers uit een stuk teulland op Boeckents "Hoogh Einde" groot 2 lop. en 14 roede.

Peter Andries van Zeelandt uit een stuk teulland gelegen op het "Hoogh Eynde" op Boekent, groot 1 lop. en 8 roede.

Jan zoon van Jan Dircx van Zelandt uit een stuk groes 5

De kern van het oude gehucht Boekent (reconstructie van Ad Otten naar de toestand van rond 1950). Broekstraat, Kromstraat en Dribbelheidseweg (in de volksmond 't Schenkstraatje) komen hier uit op de weg naar De Mortel (Oudestraat-Boekent). Geheel links de nog bestaande boerderij "De Roskam" aan Boekent en daarachter schuilgaande de op de Rijksmonumentelijst geplaatste "Blauwe Kei (Kromstraat 1). Het huis midden (aan de Broekstraat) en het huis rechts (hoek Broekstraat-Oudestraat) zijn verdwenen. Het eerste brandde af en werd vervangen door een nieuwbouwwoning, het tweede moest wijken voor de verbreding van de weg naar De Mortel rond 1960. Al in de 18de eeuw was de laatste woning bekend onder de naam "De Spilkorf". Tot de sloop was hier gevestigd de smidse van Karel en daarvoor Peerke de Fost.

lop. en 27 roede gelegen bij de Armerhoeve genaamd in de Rull.

- c. Johan van Houttart, modo Judocus Verbeeck man van Maria van Houttart uit een huis, schuur, hof en aangelegen land en gestaan is op Boekent, en gehurd wordt door Jan Martens, met één zijde de weg.

Justus Verbeek uit 2 lop. land gelegen op de Cranenbrake, naast de Armerhoeves weg.

Lambert als man van Maria Leonardt van Zelandt uit een huis, schuur, horst, dries en land groot in totaal 7 lop. en op Boeckent gelegen naast de Waterlaet.

- d. Hendrick Aerts Verhofstadt uit een huis, hof, land en groes gelegen op Boeckent en 7 lop. en 13 roede groot.
- e. Jan Dirck van Zelandt modo Johan Antonis Heyligers bij koop van Johan Jan Dirck van Zelandt uit een teulland groot 3 lop. en 3 roede gelegen op de Oude Straat met één zijde de "Scheijnstraete".
Adriaen Ambrosius, modo Paulus Dirck Visschers als man van Maria Adriaen Ambrosius uit een stuk akkerland op de Oude Straat, groot 1 lop. naast de Oude Straat en de "Scheijnstraete".
Jan van Houttart, Aert Hendricx Verhofstadt bij koop van Justus Justus Verbeeck als man van Maria Johan van Houttart uit een akkerland, 1 lop. naast de Oude Straat en de "Scheijnstraete".
- f. Johan Janssen van Zelandt en Ansem Goorts met Cornelis Janssen van Zelandt gelden uit een groes 5 lop. en 37 roede omtrent de Armerhoeve in de Rull en Ansem Goorts uit een huis, schuur, hof en brouwhuis, groot 1 lop. en 39 roede op Boeckent.
- g. Matheus Quirijnen, modo Meriken Jan Fredricckx zijn nagelaten weduwe uit twee huizen met hof, dries en land op Boekent gestaan op de hoek van de Groenendaelse Straat en daar tegenover de Boeckstraete groot te samen 5 lop. en 8 roede.
- h. De kinderen van Leonardt van Zeland uit een huis, hof, schuur, dries, groes en land groot 7 lop. op Boeckent gelegen naast de Waterlaet.
Claes Thomas Strijbosch genaamd Claes Adams geldt uit een huis, klein huisken, schuur, hof, dries, land en groes gestaan en gelegen in de Schoolstraat, groot in totaal 18 lopense, naast het erf van de Commanderie hoeve en naast het erf van de School van Gemert.
Peregrinus Verhofstadt modo Elsen zijn nagelaten weduwe geldt in de hoeve Ter Eynde uit een groes en teulveld genaamd "den Vorst", groot 5 lop. en 3 roede met één zijde de Rips, de andere zijde Claes Adams, met één einde op de goederen van de Commanderie en het ander op de pad in de Schoolstraat gelegen.
De Heer van der Aa, in het huwelijk hebbende de weduwe van Hendrick van der Putten geldt in de hoeve Ter Eynde uit een huis, hof, land en groes, gelegen in de Schoolstraat genaamd "den Huybert", naast Rombout Creyvelts en de Kerkpad, met één einde de Rips, het ander op de Schoolgracht.

- i. Hendrik Everts op Milschot uit een huis en aangelaag ge-
staan en gelegen op Milschot, groot 4 lopense.
Jan Hendrick Royackers alias Jan Schilten geldt uit een
stuk akkerland in De Mortel op "den Dijck", groot 1 lop.
en 11 roede.
Antoni Meester Peters geldt uit een stuk akkerland aan de
"Kerkstappe", groot 1 lop. en 22 roede.
- j. Johan van Houttert en Judocus Verbeeck als man van Maria
Jan van Houttert gelden uit een stuk akkerland, gelegen
op de Berglaren, groot 6 lop. en 38 roede, langs de Loope
en de "Schyncstraete" gelegen.
Hendrik Gabriels geldt uit een huis en hof op den Heuvel
waar hij inwoont, groot 1 lop. en naast de straat gelegen.
Jan Hendrick Royackers alias Schilten geldt uit een akker
op de Cranenbraken genaamd "in 't Eckerke".
Antoni Meester Peters geldt uit een stuk land, groot 1
lop. en 40 roede.
- k. Leonardt Fransen modo Aerdt Hendrick Verhofstadt geldt
uit de hofstad, "der selver huis, hof en land" op Boec-
kent gestaan en gelegen, groot 4 lop. naast de Straat(54).

(wordt vervolgd)

NOTEN:

- (51) Dit is een vervolg op Goederen van de Duitse Orde (I t/m IV),
in Gemerts Heem jrg. 22 blz. 55 t/m 60, 87 t/m 89 en 120 t/m
126; jrg. 23 blz. 109 t/m 116 door Peter van den Elsen.
RA'sHB; Kommanderij Archief van de Duitse Orde (KADO) Gemert
inv. nrs. 669 en 670, regesten 125, 126 en 150 en Gemert
R 97 fol. 46v. d.d. 1489 en R 103 d.d. 11-1-1535.
- (52) RA'sHB, KADO Gemert inv. nr. 1056 fol. 87 t/m 99; nrs. 1058
en 1065 t/m 1068. De totale pacht van de hoeve Haselbosch:
rogge 7 mud, haver 6 mud, raapzaad 2 vat, 12 el laken, 100
eieren, 8 hoenders, 6 maten (12 pond) boter en 8 voeder turf.
De grootste pachten werden voldaan door de goederen genoemd
onder respectievelijk: b, c, d en e.
- (53) RA'sHB, KADO Gemert inv. nr. 1056 fol. 100; inv. nrs. 659 en
660 regesten 183 en 189.
- (54) RA'sHB, KADO Gemert inv. nr. 1056 fol. 100 t/m 109; nrs. 1058
en 1065 t/m 1068. De totale pacht van de hoeve Ter Eynden:
rogge 10 mud, 1 vat en 2 koppen, haver 3 mud, raapzaad 4 vat,
vlaslaken 12 ellen, 6 maten boter, 8 hoenderen, 100 eieren en
8 voeder turf. De grootste pachten werden voldaan door de
goederen genoemd onder resp.: a+b, k, h, en d.

